

Biologické posouzení záměru

Dlouhá strouha, Kvasiny, zřízení LB hrázky v ř. km 4,230 – 4, 370

Zadavatel:

Komplex CR s.r.o.
Průmyslová 190,
537 01 Chrudim

Zpracovatel:

Mgr. Ilona Černá, osoba autorizovaná pro účely
provádění hodnocení ve smyslu § 67 zákona
č. 114/1992 Sb.

BIOANALYTIKA CZ s.r.o.
Píšťovy 820, Chrudim III,
53701 Chrudim

Termín zpracování:

únor 2025

Obsah:

1.	Úvod.....	2
2.	Charakteristika území a přírodní podmínky zájmového území	2
3.	Popis záměru	3
4.	Biota území – zaznamenané druhy	3
5.	Komentář k zaznamenaným druhům	4
6.	Významný krajinný prvek.....	6
7.	Opatření ke zmírnění potenciálních negativních vlivů záměru.....	6
9.	Závěr	7
10.	Fotodokumentace, mapové podklady.....	8

1. Úvod

Na základě objednávky bylo provedeno biologické posouzení projektu „Dlouhá strouha, Kvasiny, zřízení LB hrázky v ř. km 4,230 – 4, 370“. Jedná se o projekt, jehož investorem je Povodí Labe, státní podnik. Umělý vodní kanál Dlouhá strouha je nemovitou kulturní památkou a v posledních letech postupně probíhá její rekonstrukce a utěsnění, neboť na více místech docházelo k prosakování břehových hrázek a ztrátě vody z kanálu. Řešený projekt je jednou z etap postupné rekonstrukce kanálu.

Posouzení bude podkladem pro rozhodování správních orgánů. Nejedná se o hodnocení dle § 67 zákona č. 114/1992 Sb. Údaje o záměru vychází z projektové dokumentace záměru, údaje o území z veřejně dostupných databází a zdrojů, vlastní návštěvy území dne 10.2.2025 a hodnocení dle §67 zákona č. 114/1992 Sb. projektu Dlouhá strouha, k.ú. Kvasiny ř. km 5,270-5,580.

2. Charakteristika území a přírodní podmínky zájmového území

Jedná se o umělý vodní kanál, vybudovaný na přelomu 15. a 16. století, k napájení Černíkovického mlýna a dalších výrobních provozů. Jedná se o nemovitou kulturní památku, evidovanou pod číslem ÚSKP 25190/6-2320.

Koryto kanálu vychází z říčky Bělé na SV okraji obce Kvasiny a teče SZ směrem. V obci Černíkovice se vlévá zpět do Bělé. Území záměru se nachází v ř. km 4,230 – 4, 370, nad výrobním závodem firmy Wotan Forest, a.s.

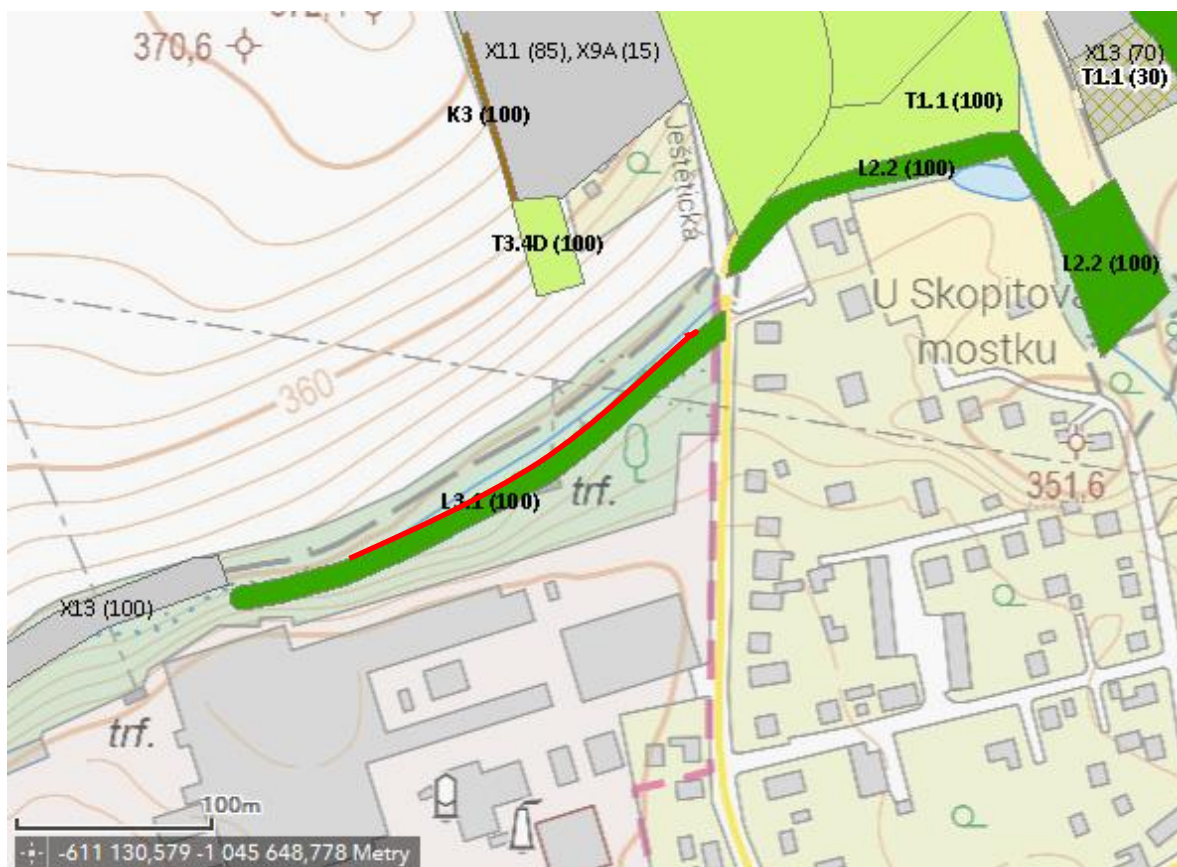
Řešený úsek koryta se nachází na okraji obce, v blízkosti ulice Ještětická. Kanál byl vybudován ve svahu nad obcí a je lemován na obou březích vzrostlými jasany, jejichž kořeny zasahují do koryta toku. Podél koryta vede nezpevněná cesta využívaná obyvateli obce k procházkám. Nad řešeným úsekem se nachází silniční mostek, několik desítek metrů pod řešeným úsekem je vodní kanál opatřen česlemi a zatrubněn.

Koryto vodního kanálu je přímé, dno je bahnité, souvisle pokryté spadáním listím stromů a organickými sedimenty. Pod břehy je vymleté a kořeny stromů zde tvoří potenciální úkryty. V řešeném úseku se nenacházejí proudnější místa s štěrkovitým, písčitém nebo kamenitým dnem.

Výše po svahu nad vodním kanálem se nachází velký půdní blok, obhospodařovaný jako pole.

Do předmětného území nezasahuje žádné maloplošné ani velkoplošné zvláště chráněné území, evropsky významná lokalita ani ptačí oblast.

Podél levého břehu Dlouhé strouhy byl vymapován biotop L3.1 Hercynské dubohabřiny, což ale dle mého názoru neodpovídá aktuálnímu stavu. Podél toku se nachází vzrostlé jasany, dále od toku pak mladé nálety dřevin z okolí s podrostem vysokých trav a nitroflní vegetace.

3. Popis záměru

Cílem projektu je oprava levobřežní hrázky vodního kanálu v ř. km 4,230 – 4,370, tj. v délce 140 m. V rámci projektu bude provedena stabilizace LB hrázky formou dlažby z lomového kamene ukládané na sucho. Součástí projektu je kácení dřevin převážně na LB toku, většina dřevin na pravém břehu bude zachována. Celkem je ke kácení navrženo 21 dřevin. U stavby je navrženo také sečení náletových dřevin a keřů do průměru 10 cm. Celková plocha sečení a odstranění náletových křovin a dřevin je 430,33 m².

Celková délka stabilizace dlažbou z lomového kamene bude 125 m, plocha opevnění kamennou dlažbou bude 153 m². Svah levého břehu bude upraven ve sklonu 1:1. Levý břeh umělého koryta vodního toku bude zpevněn bentonitovou rohoží, ve stejném rozsahu a ploše jako opevnění kamennou dlažbou.

Před zahájením prací v korytě dojde k převedení vody pomocí potrubí uloženého v korytě vodního toku. Po dokončení prací bude potrubí odstraněna a voda převedena zpět do umělého vodního toku.

4. Biota území – zaznamenané druhy

Pro území záměru a jeho blízké okolí jsou v Nálezové databázi ochrany přírody dostupné údaje o zaznamenaných druzích živočichů a rostlin.

Pro účely této zprávy jsou uváděny pouze druhy zvláště chráněné:

Druh	Vědecký název	Kategorie vyhlášky č. 395/1992 Sb.	Natura 2000	Červený seznam
Cévnaté rostliny				
lilie zlatohlavá	<i>Lilium martagon</i>	O		
Obratlovci				
čáp bílý	<i>Ciconia ciconia</i>	O	BD I	NT

Druh	Vědecký název	Kategorie vyhlášky č. 395/1992 Sb.	Natura 2000	Červený seznam
čáp černý	<i>Ciconia nigra</i>	SO	BD I	VU
holub doupňák	<i>Columba oenas</i>	SO		VU
koroptev polní	<i>Perdix perdix</i>	O		NT
křepelka polní	<i>Coturnix coturnix</i>	SO		NT
lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	O		
moták pochop	<i>Circus aeruginosus</i>	O	BD I	VU
rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	O		
slavík obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	O		
strnad luční	<i>Emberiza calandra</i>	KO		VU
vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	O		NT
výr velký	<i>Bubo bubo</i>	O	BD I	EN
žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	SO		

Z předchozích průzkumů okolí Dlouhé strouhy v roce 2020 v úseku ř. km 5,270 - 5,580, tzn. vzdáleného asi 1 km proti proudu toku. Zaznamenané druhy jsou uvedeny v následující tabulce.

Druh	Vědecký název	Kategorie vyhlášky č. 395/1992 Sb.	Natura 2000	Červený seznam
Cévnaté rostliny				
lilie zlatohlavá	<i>Lilium martagon</i>	O		
okrotice bílá	<i>Cephalanthera damasonium</i>	O		
Obratlovci				
rak říční	<i>Astacus astacus</i>	KO		VU
mihule potoční	<i>Lampetra planeri</i>	KO	HD II	VU
střevle potoční	<i>Phoxinus phoxinus</i>	O		VU
slepýš křehký	<i>Anguis fragilis</i>	SO		NT
křepelka polní	<i>Coturnix coturnix</i>	SO		NT
moták pochop	<i>Circus aeruginosus</i>	O	BD I	VU
rorýs obecný	<i>Apus apus</i>	O		
slavík obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	O		
vlaštovka obecná	<i>Hirundo rustica</i>	O		
žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	SO		

5. Komentář k zaznamenaným druhům

lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*) O

Druh světlých lesů, ve vyšších polohách i otevřených luk, častější na vápencích. Dormantním stadiem jsou cibule. Tento druh je poměrně častý v listnatých lesích podél Dlouhé Strouhy a byl zaznamenaný i přímo v zájmovém území na pravém břehu toku v roce 2018 v počtu desítek jedinců (Mruzíková in AOPK 2025). Lilie byly zaznamenány na konci řešeného úseku, v blízkosti silničního mostu. Realizací záměru hrozí zničení několika desítek jedinců tohoto druhu. Pro minimalizaci negativních vlivů projektu je nutné přítomné rostliny, které by mohly být poškozeny či zničeny, vykopat a přesadit do obdobného biotopu podél Dlouhé strouhy, mimo území záměru. Variantním řešením je označit místo výskytu jedinců tohoto druhu kolíky a výstražnou páskou a do této plochy při provádění prací nezasahovat. Při dodržení těchto opatření, nebude mít realizace záměru významný negativní vliv na tento druh. V dlouhodobém horizontu se nepředpokládá vliv projektu na tento druh.

okrotice bílá (*Cephalanthera damasonium*) O

Druh listnatých lesů a lesních lemů, obvykle rostoucí na zásaditých půdách. V okolí zájmového území nebyla dle Nálezkové databáze ochrany přírody (AOPK 2025) zaznamenána. Druh nebude ovlivněn.

rak říční (*Astacus astacus*) KO

Druh byl opakovaně pozorován v Dlouhé strouze na území obce Solnice (níže na toku) (AOPK 2025; Ekosfer Solutions 2019). Nelze vyloučit jeho výskyt v zájmovém úseku, přestože vzhledem k charakteru řešeného úseku mezi silničním mostem a zatrubněným úsekem toku a minimální rybí obsádkou, není pravděpodobný.

Pokud by se zde tento druh vyskytl, je třeba zajistit jeho odchyt a záchranný transfer proti proudu toku. Odhadovaná maximální velikost populace druhu v řešeném úseku jsou nižší jednotky ks. Vzhledem k relativně prostorově omezenému rozsahu prací a vhodným podmínkám pro tento druh v dalších částech toku, nebude mít oprava hráze na druh negativní vliv. V dlouhodobém horizontu se vliv projektu na tento druh nepředpokládá.

mihule potoční (*Lampetra planeri*) KO

Mihule potoční je druh vyskytující se ve sladkých tekoucích vodách s jemnými bahnitými či písčitými náplavy, ve kterých žijí larvy (minohy). Úseky s písčitým až štěrkovitým dnem využívají dospělé mihule jako místa pro tření. Dospělí jedinci již potravu nepřijímají a po tření hynou. Přítomnost druhu ovlivňuje kromě morfologie koryta a střídání náplavů s tvrdým písčitým či štěrkovitým dnem i migrační propustnost toku a nadměrný predatorní tlak lososovitých ryb. Mihule byla zaznamenána v roce 2020 při ichtyologickém průzkumu v úseku ř. km 5,270-5,580 – cca 1 km proti proudu toku, v počtu několika jedinců. V aktuálně řešeném úseku je její výskyt nepravděpodobný, charakter toku se významně liší od úseku, ve kterém byla zaznamenána – dno je pokryté spadáním listů a jílovitými sedimenty z polních kultur ve svahu nad Dlouhou strouhou. Nevyskytují se zde písčité až štěrkovitá místa, využitelná ke tření a směrem po proudu toku se vyskytuje migrační bariéra ve formě česlí a zatrubnění toku, což ztěžuje případné osídlení úseku migrujícími jedinci.

Odhadovaná maximální velikost populace druhu v řešeném úseku jsou pouze jednotky ks, spíše se zde ale druh nevyskytuje.

Vzhledem k výše uvedenému lze předpokládat, že oprava hrádky nebude mít na tento druh negativní vliv.

Z důvodu předběžné opatrnosti provést před zahájením prací odlov pomocí elektrického agregátu ve spolupráci s Českým rybářským svazem a zajistit také kontrolu odtěžených sedimentů určených k vysáknutí.

V případě výskytu mihulí, musí být jedinci přeneseni proti proudu Dlouhé Strouhy do vhodného biotopu. Larvy mihulí musí být přeneseny k vhodným náplavům tak, aby se mohly okamžitě zavrtat do sedimentu a zabránit se tak jejich predaci.

V dlouhodobém horizontu se vliv projektu na tento druh nepředpokládá.

střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*) O

Střevle potoční je drobná kaprovitá ryba, citlivá na znečištění toků. Dříve bývala široce rozšířená v potocích a menších řekách po celé ČR, ale ustoupila kvůli znečištění toků. Druh je pravděpodobně rozšířen v téměř celé délce toku Dlouhé Strouhy (AOPK 2025, Ekosfer Solutions 2019). V aktuálně řešeném úseku je výskyt druhu možný, nevyskytují se zde však rozmnožovací stanoviště – úseky toku se štěrkovým dnem. Odhadovaná početnost druhu v řešeném úseku jsou nižší jednotky ks.

Z důvodu předběžné opatrnosti je vhodné před zahájením prací provést odlov druhu elektrickým agregátem a záchranný transfer jedinců do vhodných biotopů proti proudu toku.

Při dodržení navržených opatření bude minimalizován negativní vliv projektu na tento druh a je možné ho realizovat.

V dlouhodobém horizontu se vliv projektu na tento druh nepředpokládá.

slepýš křehký (*Anguis fragilis*) SO

Skrytý žijící druh plaza vyskytující se v lesích, loukách i zahradách, přes den se ukrývá v pařezech či pod kameny, vylézá za soumraku. Druh byl zaznamenán okolí v cca 1 km vzdáleného úseku toku ř.km 5,270-5,580. Výskyt cca 1-3 jedinců je v terestrickém biotopu v okolí aktuálně řešeného úseku toku pravděpodobný.

Druh je málo pohyblivý, pokud se vyskytne na lokalitě během provádění prací, je třeba provést odchyt a transfer druhu mimo území prováděných prací. V okolí je dostatečné množství srovnatelných biotopů, kde nebude rušen. Druh nebude záměrem významněji ovlivněn v krátkodobém ani dlouhodobém horizontu.

Co se týče zvláště chráněných druhů ptáků zaznamenaných v okolí řešeného úseku, lze o ovlivnění záměrem uvažovat u **žluvy hajní (*Oriolus oriolus*)**, **lejska šedého (*Muscicapa striata*)** a **slavíka obecného (*Luscinia megarhynchos*)**, které může mírně ovlivnit kácení keřů a vzrostlých jasanů, které jsou potenciálními hnízdními biotopy těchto druhů. Vzhledem ke kontextu okolní krajiny, kde se nachází dostatek dalších potenciálních biotopů, bude případný vliv projektu na tyto druhy zanedbatelný. U každého z uvedených druhů lze uvažovat o ovlivnění 1 hnízdního páru.

Ostatní zjištěné druhy zvláště chráněných ptáků nejsou vázány na biotopy zjištěné v území záměru a nebudou jím ovlivněny.

6. Významný krajinný prvek

Vodní tok je významným krajinným prvkem ze zákona. Významný krajinný prvek (VKP) je ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny, která utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability.

Oprava hrázky bude zásahem do VKP vodní tok. Zamýšlený záměr přispěje k dlouhodobému zachování umělého vodního kanálu a tím i k existenci významného krajinného prvku. Zpevnění levého břehu lomovým kamenem v délce 125 m nenaruší charakter toku ani jeho ekologicko-stabilizační funkci.

7. Opatření ke zmírnění potenciálních negativních vlivů záměru

Posuzovaný záměr je lokální úpravou umělého vodního kanálu vybudovaného na přelomu 15. a 16. století. Záměr navazuje na rekonstrukce tělesa kanálu v dalších úsecích toku, které zajišťují dobrý technický stav kanálu a jeho dlouhodobé zachování a funkčnost.

V rámci záměru je třeba provést následující opatření, která minimalizují negativní vlivy záměru na zájmy ochrany přírody:

- Kácení dřevin a odstranění pařezů provádět mimo vegetační období (říjen-březen), aby nedošlo k narušení hnízdění ptáků.
- Před převedením vod a započatím prací v korytě provést odlov všech druhů ryb, mihulí, případně rakovců a jejich transfer do vhodného biotopu proti proudu toku.
- Odlov a záchranný transfer živočichů neprovádět za silných mrazů, případně za teplot přesahujících 30°C.
- Terénní úpravy na pravém břehu toku provádět pouze v nejnútnejším rozsahu. Pravý břeh toku nesmí být ohumusován ani oset travní směsí z důvodu změny biotopových podmínek a zásahu do biotopu lilie zlatohlavé.
- Jedince lilie zlatohlavé, kteří rostou v území záměru nebo jeho blízkosti vykopat a přesadit do obdobného biotopu podél Dlouhé strouhy, mimo území záměru. Přenos provést v období srpen-září. Variantním řešením je označit místo výskytu jedinců tohoto druhu kolíky a výstražnou páskou a do této plochy při provádění prací nezasahovat.
- Při realizaci prací zabránit úniku nežádoucích látek (maziva atd.) do toku dodržováním technologické kázně.

8. Výjimky ze zákazů

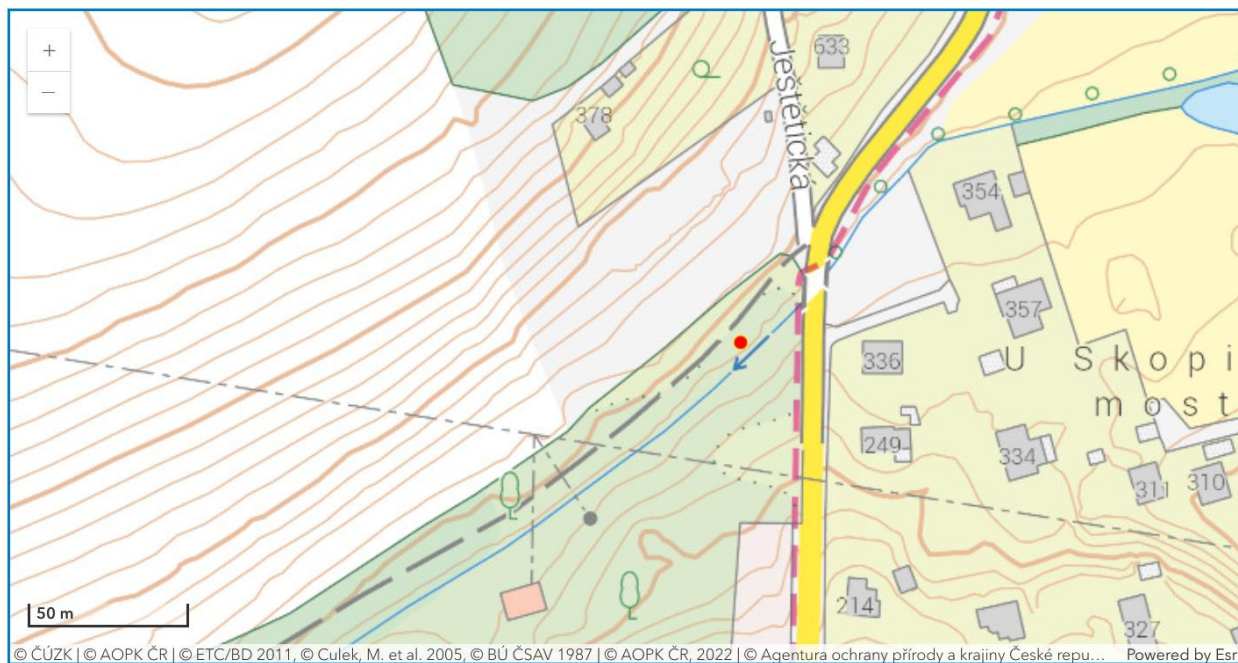
Druh	Vědecký název	Kategorie de vyhlášky č. 395/1992 Sb.	Odchyt/sběr a přemísťování	Zásah do biotopu
lilie zlatohlavá	<i>Lilium martagon</i>	O	x	
rak říční	<i>Astacus astacus</i>	KO	x	
mihule potoční	<i>Lampetra planeri</i>	KO	x	
střevle potoční	<i>Phoxinus phoxinus</i>	O	x	
slepýš křehký	<i>Anguis fragilis</i>	SO	x	x
lejsek šedý	<i>Muscicapa striata</i>	O		x
slavík obecný	<i>Luscinia megarhynchos</i>	O		x
žluva hajní	<i>Oriolus oriolus</i>	SO		x

9. Závěr

Řešený úsek toku patří v rámci kanálu Dlouhá strouha k těm méně hodnotným, zejména z důvodu své částečné izolovanosti (zatrubněný úsek s česlemi níže na toku) a také z důvodu charakteru koryta a dna toku (jílovité sedimenty a velké množství rostlinného opadu), nicméně i zde se mohou objevit některé ze zvláště chráněných druhů, vyskytujících se v dalších částech toku. V rámci posouzení byla navržena opatření, která minimalizují rizika projektu pro zájmy ochrany přírody.

Při dodržení navržených opatření nebude mít záměr významný negativní vliv na přítomné zvláště chráněné i běžné druhy živočichů a převáží veřejný zájem ochrany a zachování kulturní památky, se kterým je spojeno také zachování biotopu řady zvláště chráněných druhů.

10. Fotodokumentace, mapové podklady

Mapa výskytu lilie zlatohlavé (*Lilium martagon*), Mruzíková 2018 (AOPK 2025).

Fotodokumentace ze dne 10.2.2025

Charakter koryta s rostlinným opadem.

Česle jako migrační bariéra na toku.

Vodní kanál a jeho okolí v blízkosti mostku a trafostanice.

Vodní kanál a jeho okolí v blízkosti mostku a trafostanice.

Zbytky dubového opevnění na LB.

Konec řešeného úseku. Pohled na místa s potenciálním výskytem lilie zlatohlavé.

Pohled na řešené území po proudu toku.

